МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет економіки і підприємництва
Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту
“_____” _____ 2023 р.
Зав. кафедри, д.е.н., професор
_____ **Мельник Л. Ю.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ТОВ «БЕН АГРО» УМАНСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконав – студентка 2 курсу, групи 21 м-о
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Тимошенко Владислав Анатолійович
Науковий керівник – к.е.н., доцент
Михайловина Світлана Олексіївна

Умань – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства

2.2. Облікова політика підприємства щодо основних засобів

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах активізації євроінтеграційних процесів в Україні, виходу її на міжнародну арену, значення прозорої, достовірної та зрозумілої для всіх користувачів бухгалтерської інформації невпинно зростає. На сучасному етапі, для успішного ведення бухгалтерського обліку, для забезпечення його інформацією планування, аналізу та контролю господарської діяльності підприємства необхідна належна організація обліку основних засобів. Адже, роль основних засобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення зумовлює особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Це пояснюється тим, що вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають досягнення виробничої мети функціонування підприємства. Важливе практичне значення мають питання аналізу забезпечення та використання основних засобів на підприємстві, оскільки повне забезпечення підприємства основними засобами та їх ефективне використання є передумовою подальшого ефективного функціонування підприємства. Тому обрана тема к роботи набуває особливої важливості та актуальності.

Об'єктом дослідження є облік і аналізу основних засобів в ТОВ «Бен Агро» Уманського району Черкаської області.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти обліку та аналізу ефективності використання основних засобів.

*Мета і завдання***.** Метою кваліфікаційнійної роботи магістра є вивчення методичних аспектів обліку та аналізу використання основних засобів та пошук шляхів їх удосконалення. Для досягнення поставленої мети передбачено наступні завдання:

- розглянути нормативно-правове регулювання обліку і аналізу основних засобів та економічний зміст підприємства;

- вивчити організацію бухгалтерського обліку та аналізу основних засобів на досліджуваному підприємстві;

- виявити недоліки в організації бухгалтерського обліку основних засобів

на досліджуваному підприємстві та розробити заходи щодо їх усунення;

- дослідити забезпеченість та ефективність використання засобів на підприємстві, виявити шляхи її підвищення.

В якості інформаційної бази для написання кваліфікаційнійної роботи магістра слугували закони України, постанови Кабінету Міністрів України та інші законодавчо-нормативні акти з регулювання обліку і аналізу, а також матеріали бухгалтерської та статистичної звітності досліджуваного підприємства.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі магістра використано сукупність таких загальнонаукових і спеціальних методів, як графічний, монографічний, узагальнення, порівняння показників в динаміці, розрахунок відносних величин, кореляційний аналіз, для визначення стану обліку на підприємстві використовувався метод спостереження та інші.

В кваліфікаційній роботі магістра для практичного дослідження організації і методики обліку та аналізу ефективності використання основних засобів використано показники роботи підприємства ТОВ «Бен Агро» Уманського району Черкаської області за 2018-2022 роки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Роль основни хзасобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення зумовлює особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Ефективна система управління потребує більш оперативної та комплексної інформації щодо основних засобів.

Проблеми організації обліку необоротних активів в умовах реформування економіки набувають особливої актуальності у зв'язку з потребою отримати інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної і достовірної інформації про стан та ефективність використання основних засобів. Система їх обліку, яка склалася, не задовольняє вимоги ринку, умови функціонування значно розширюють коло операцій, що проводяться з основними засобами: купівля-продаж, нарахування амортизації, страхування, приватизація, реалізація інвестиційних проектів. Основні проблеми, які потребують вирішення, були систематизовані авторами і наведені на рисунку 1.1.

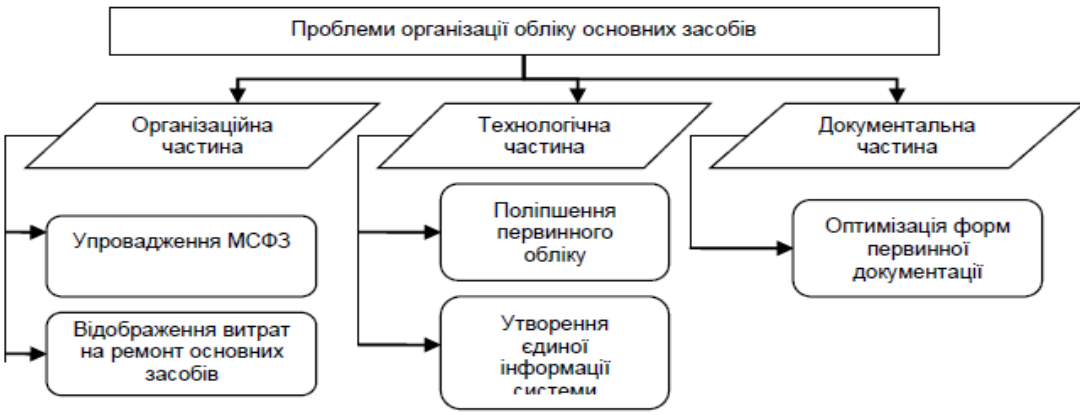

Рис. 1.1.Проблеми організації обліку основних засобів

Вивчення теоретичних положень з обліку основних засобів дозволяє виявити ряд проблем, що негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. До кола таких проблем належать наступні:

- різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому та податковому обліку;

- проблеми складності оцінки основних засобів:

- проблеми вдосконалення системи амортизаційних відрахувань,

- недосконала структура первинних документів та інші [7].

Організація обліку наявності, руху та використання основних засобів має першочергове значення для забезпечення інформацією всіх суб'єктів управління, а також для підготовки інформативної фінансової звітності для зацікавлених користувачів [7].

Гречко С.М. [10] звертає увагу, що документ є основним носієм інформації про основні засоби на етапі первинного обліку. Вимоги до бухгалтерських документів: наявність обов'язкових реквізитів, забезпечення контролю за складання звітних даних, компактність, чіткість, зручність обробки, тощо. На зміну матеріальних носіїв документів впливають наявність обчислювальних машин, методика сприйняття первинних даних (ручним та автоматичним способами), технічних засобів.

На думку Супрунової І.В. [53] ринкову вартість основних засобів надає можливість визначити своєчасне та достовірне проведення переоцінки і оцінити результати господарської діяльності підприємства. Як інструмент збереження економічної цінності активів підприємства переоцінка об'єкта основних засобів забезпечує:

- в результаті переоцінки відображення у бухгалтерському обліку справедливої вартості основних засобів забезпечує основну мету фінансової звітності, задекларованої у Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства;

- після проведення переоцінки власного капіталу та зростання вартості активів підприємства підвищується інтерес потенційних інвесторів;

- у результаті зростання залишкової вартості зростання амортизаційних відрахувань сприяє прискореному відновленню основних засобів підприємства;

- достовірне відображення в бухгалтерському обліку стану активів

підприємства з метою отримання керівником та іншими зацікавленими особами повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства для прийняття ефективних рішень, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства.

Таким чином, складним і багаторівневим процесом є проведення переоцінки основних засобів , що підтверджується значними затратами праці на усіх етапах його здійснення: від прийняття рішення про проведення переоцінки до визначення її кінцевих результатів.

Ізмайлова О.О. [16] виділяє наступні проблеми бухгалтерського обліку основних засобів:

- до рахунку 15 "Капітальні інвестиції недостатня аналітична спрямованість субрахунків для відображення поліпшення та відсутність спеціальних рахунків для обліку витрат з ремонту основних засобів через відсутність системної класифікації таких витрат;

- неузгоджена та різноманітна класифікація видів поліпшення основних засобів за податковим законодавством та національними стандартами бухгалтерського обліку;

- застарілі первинні документи, наприклад форма ОЗ-2 "Акт приймання-передачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об’єктів";

- у нормативно-правових актах не регламентованість процесу визначення випадків, коли здійснення виду робіт з поліпшення чи ремонту призводить, а коли не призводить до зростання майбутніх економічних вигід, що ускладнює встановлення величини зміни оцінки основних засобів та порядок обліку.

Одним із трудомістких об'єктів бухгалтерського обліку є основні засоби, що, насамперед, обумовлено різноманіттям облікових задач та складністю їхньої структури.

Організація бухгалтерського обліку основних засобів на підприємствах України регламентується рядом законодавчих актів. Важливим законодавчим актом є Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Цей

закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні [42].

Крім цих основних законів, при організації обліку основних засобів в Україні підприємствам необхідно керуватися такими законодавчими і нормативними документами:

– Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (затверджено наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.02.2000 р., зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18.05.2000 р. під № 288 / 4509) [39];

– П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримуванні для продажу, та припинена діяльність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. №617 [40];

– Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.99 р.;

– Інструкцією із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.99 р. (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. під № 893/4186) [17].

– Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561/ Режим доступу: http://search.ligazakon.ua [31].

Згідно П(С)БО 7, основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використовування в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здача в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використовування (експлуатації) яких складає понад один рік (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [39].

П(С)БО 7 при встановленні критеріїв віднесення матеріальних активів до основних засобів надає перевагу їх призначенню і не висуває обмеження щодо їх вартості.

Об’єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена [27].

В залежності від характеру стану основних засобів, часу оцінки розрізняють наступні види вартості основних засобів у відповідності до П(С)БО 7 «Основні засоби»: первісна; переоцінена (відновлювальна); ліквідаційна; – справедлива; вартість, яка амортизується; залишкова [39].

Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів [39].

Переоцінена вартість – вартість необоротних активів після їх переоцінки.

Залишкова вартість – різниця між первісною (переоціненою) вартістю і сумою зносу основних засобів.

Справедлива вартість – ринкова вартість, яка встановлена шляхом експертної оцінки, яку, як правило, визначають професійні оцінювачі.

Вартість, яка амортизується, – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов’язаних з продажем (ліквідацією).

Балансова вартість у відповідності до П(С)БО 7 «Основні засоби» – це сума, по якій актив включається у баланс після вирахування суми нарахованого зносу [39].

Бухгалтерський облік основних засобів на рахунках здійснюється згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30

листопада 1999 р. № 291, облік основних засобів здійснюється на рахунку 10 «Основні засоби», а амортизації – на рахунку 13 «Знос (амортизація) основних засобів» [17].

Порядок використання регістрів синтетичного обліку при організації обліку основних засобів визначено Методичними рекомендаціями щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затвердженими Наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 [13].

При організації первинного обліку основних засобів підприємства використовують Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств та Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88 [41].

Отже, працівникам бухгалтерського апарату необхідно ретельно слідкувати за останніми змінами до нормативно-правових актів.

Бухгалтерський облік основних засобів здійснюється відповідно до положень організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, які передбачені Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [42].

Методичні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби і інші необоротні активи, порядок їх оцінки, нарахування амортизації, списання з балансу визначаються П(С)БО 7 "Основні засоби" [39].

За П(С)БО 7 об'єкт основних засобів відображається в обліку, коли виконуються наступні вимоги:

- внаслідок використання існує ймовірність отримання в майбутньому економічних вигод підприємством;

- оцінка основного засобу може бути достовірно визначена [39].

Якщо дані вимоги не виконуються, то об'єкт основних засобів відображається у складі витрат звітного періоду і не визнається активом.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, що пов’язані з поліпшенням об’єкта (добудова, модернізація, реконструкція, модифікація, дообладнання, тощо), що призведе до збільшення економічних вигод в майбутньому, первісно очікуваних від використання об’єкта [39].

В бухгалтерському обліку операції з вибуття основних засобів регулюється П(с)БО 7 "Основні засоби" [39] та П(с)БО 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність" [40]. Згідно з п. 33 П(с)БО 7 об’єкт основних засобів вилучається з активів у разі його вибуття внаслідок невідповідності критеріям визнання активом або безоплатної передачі. Тобто, можливість прямого продажу основних засобів цим стандартом не передбачається і перед продажем їх необхідно переводити до необоротних активів, утримуваних для продажу згідно з П(с)БО 27 [40].

Обов’язковість переведення основних засобів зі складу необоротних активів до складу оборотних активів зазначено у п. 1 розділу другого П(с)БО 27 та здійснюється при дотриманні таких умов: економічні вигоди очікується отримати не від використання за призначенням а від їх продажу; в їх теперішньому стані вони готові до продажу; як очікується, їх продаж, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу;їх умови продажу звичайні і відповідають умовам продажу для подібних активів; їх продажу має високу ймовірність, якщо керівництво підприємства уклало контракт про продаж або підготовлено відповідний план та здійснюється їх активна пропозиція на ринку за справедливою вартістю [40].

Згідно Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 здійснюється відображення інформації про основні засоби на рахунках обліку [17].

Журнально-ордерна форма ведення бухгалтерського обліку основних

засобів регулюється Методичними рекомендаціями щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затвердженими Наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 [29].

Документальне оформлення надходження, використання та визнання основних засобів здійснюється відповідно до затверджених наказів Міністерства фінансів України, Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку та вказівок щодо організації бухгалтерського обліку в Україні [41].

Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики від 27 вересня 2007 р. № 701 визначають порядок використання форм первинних документів та їхні особливості для обліку основних засобів у сільськогосподарських підприємствах [31].

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства

Основні види діяльності ТОВ «Бен Агро» -виробництво, переробка, зберігання та реалізація продукціїрослинництва і тваринництва.

Ефективності функціонування будь-якої підприємницької структури в повній мірі залежить від забезпеченості підприємства необхідним трудовими ресурсами. Раціональне їх використання має велике значення для досягнення високого рівня продуктивності праці.Саме ступінь забезпеченості підприємства трудовими ресурсами значною мірою визначають організаційно-технічний рівень виробництва, характеризує ступінь використання технологій та техніки, предметів праці, а також фінансову стабільність кожного підприємства. Динаміка середньорічної кількості працівників в ТОВ «Бен Агро» показана на рис. 2.1.

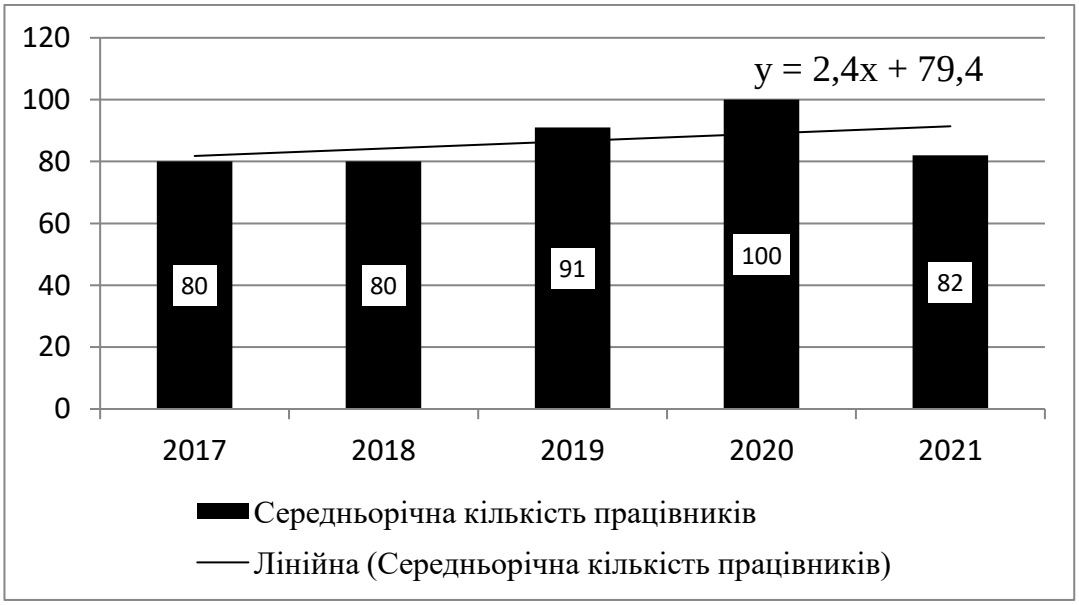

Рис. 2.1. Динаміка середньорічної кількості працівників в ТОВ «Бен Агро»

Відповідно до рис. 2.1 в період 01.01.2018 року до 31.12.2022 року загальна чисельність працюючого персоналу збільшилась на 2 особи або на 2,5%. Кількість працівників протягом 2018-2020 років не змінювалась і становила 80 осіб. В період 2021-2022 року відбулося різке зростання зайнятих працівників, а в 2022 році знову повернення до показників 2018 року. В середньому даний показник за період 2018 – 2022 роки збільшувався на 2 особи щорічно.

Оцінка джерел утворення майна підприємства та його наявність в ТОВ «Бен Агро» наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Оцінка активів підприємства та джерел їх утворення в ТОВ «Бен Агро» , тис. грн.

Розділ балансу	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 до 2018, %
Необоротні активи	8934	12968	13528	12197	9940	111,3
Оборотні активи	14301	19915	17240	18692	33237	232,4
Власний капітал	18117	25895	23885	23802	31642	174,7
Довгострокові зобов'язання	0	3170	1943	0	0	-
Поточні зобов'язання	5118	3818	4940	7087	11535	225,4
Валюта балансу	23235	32883	30768	30889	43177	185,8

Необоротні активи в ТОВ «Бен Агро» в 2022 році в порівнянні з базовим 2018 р. збільшилися на 11,3%. Однак в 2022 році в порівнянні з попереднім 2021 роком відбулося різке зменшення необоротних активів. Це відбулося за рахунок списання основних засобів. При цьому оновлення цих засобів не відбувалося. Оборотні активи в 2022 році в порівнянні з 2018 роком збільшились на 232,4%. Це зростання відбулося в основному за рахунок збільшення вартості виробничих запасів та наявних грошових коштів на власному рахунку. Власний капітал підприємства за період, що досліджувався, традиційно зростав за рахунок нерозподіленого прибутку. Динаміка становила 74,7%. Поточні зобов'язання в період 2018 – 2022 року зростали практично такими ж темпами як оборотні активи. Темп росту становив 125,4%. Таким чином, саме поточні зобов'язання в складі пасивів підприємства займають основну частку джерел утворення майна підприємтсва. В цілому за період, що досліджувався валюта балансу збільшилась на 85,8%.

Структура власного капіталу ТОВ «Бен Агро» наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Структура власного капіталу вТОВ «Бен Агро»

Найменування показників	2018 р.		2020 р.		2022 р.		2022р. до 2018 р.
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	%	(+,-), тис. грн
Зареєстрований (пайовий) капітал	8161	45,0	8161	34,2	8161	25,8	0
Резервний капітал	4635	25,6	7331	30,7	8440	26,7	3805
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	5321	29,4	8393	35,1	15041	47,5	9720
Разом	18117	100,0	23885	100,0	31642	100,0	13525
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,78	х	0,78	х	0,73	х	-0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	0,28	х	0,29	х	0,36	х	0,08
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,51	х	0,51	х	0,69	х	0,18

Відповідно до розрахунків в таблиці 2.2 найбільшу питому вагу у власному капіталі займає нерозподілений прибуток. Йогочастка у 2022 р. становить 47,5%, що на 18,2 відсотки більше, ніж у базовому 2018 році. В 2022 році частка резервного капіталу стала більша, ніж зареєстрованого (пайового) капіталу. При цьомучастка зареєстрованого (пайового) капіталу ТОВ «Бен Агро» у 2022 році становила 25,8%, а розмір резервного капіталуу цьому ж році дорівнює 26,7%. Таким чином складові власного капіталу підприємства розділені між собою досить не рівномірно, частка нерозподіленого прибутку перевищує частки резервного капіталу і зареєстрованого (пайового) капіталу підприємства.

Такі імітаційні центри є і в Україні, хоча на даний час, вони не поєднані єдиною кваліфікацією, не мають чітко встановлених задач, розроблених

навчальних та робочих планів, стандартизованої затвердженої методології навчання, невизначено меж повноважень таких центрів тощо [4].

Рівень і темпи підвищення продуктивності праці та зростання ефективності виробництва продукції насамперед залежать від забезпеченості підприємства основними засобами (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Аналіз змін технічного стану основних засобів в ТОВ «Бен Агро»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. до 2018 р. (%)
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	17876	23737	27216	29574	31120	174,1
Зношеність основних засобів, тис. грн.	10558	12401	15375	19130	22961	217,5
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	7318	11336	11841	10444	8159	111,5
Коефіцієнт зношеності	0,59	0,52	0,56	0,65	0,74	0,15
Коефіцієнт придатності	0,41	0,48	0,44	0,35	0,26	-0,15

Темпи росту суми зношеності основних засобів значно перевищують темпи росту первісної вартості основних засобів. Так сума зношеності основних засобів в 2022 році в порівнянні з 2018 роком зросла на 117,5%, а первинна вартість основних засобів лише на 74,1%.У2022 році порівняно з 2018 роком ступень зношеності основних засобів збільшився на 0,3 в.п., що є негативним результатом. Причиною таких змін є неповноцінне оновлення основних засобів. Старіння техніки в подальшому може негативно вплинути на ефективність використання основних засобів. Досить низьке значення коефіцієнту придатності основних засобів(0,26) в ТОВ «Бен Агро» у2022 році має спонукати керівництво до прийняття рішень щодо інтенсивного оновлення основних засобів.

Аналіз показників фінансового стану ТОВ «Бен Агро» розпочнемо з аналізу змін показників ліквідності.

Таблиця 2.4

Активи ТОВ «Бен Агро» , тис. грн

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022р. до 2018 р.	
						(+,-)	%
Швидколіквідні активи	102	198	820	1990	5770	5668	56,7 р
Активи високої та середньої ліквідності	551	3123	2135	445	2219	1668	402,7
Малоліквідні активи	13648	16594	14265	16257	25248	11600	185,0
Неліквідні активи	7412	11430	11935	10538	8253	841	111,3
Разом	21713	31345	29155	29230	41490	19777	191,1

У 2022 році в порівнянні з базовим 2018 роком спостерігаємо зростання всіх показників ліквідності. Так показник швидоліквідних активів у 2022 році становив 5770 тис. грн., що на 5668 тис. грн. більше, ніж у 2018 році або в 56,7 рази. Таке зростання пов’язане із значним збільшенням залишкових коштів на банківському рахунку підприємства. Активи високої та середньої ліквідності також зросли в 4,0 рази. В той же час позитивним є те, що об’єм малоліквідних і неліквідних активів на підприємстві за період, що досліджувався зростав незначними темпами. Такоб’єм малоліквідних активів збільшився на 85,0%, а неліквідних активів на 11,3%. Відповідно це вказує на збільшенняплатоспроможності ТОВ «Бен Агро» .

З аналізом складу майна за ступенем його ліквідності пов’язані розрахунки коефіцієнтів ліквідності табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Розрахунок показників ліквідності ТОВ «Бен Агро» на кінець року

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022р. до 2018 р. (+,-)
Грошові кошти і їх еквіваленти, тис. грн.	102	198	820	1990	5770	5668
Оборотні активи, тис. грн.	14301	19915	17240	18692	33237	18936
Запаси, тис. грн.	12879	15419	12846	14503	23264	10385
Поточні зобов’язання, тис. грн.	5118	3818	4940	7087	11535	6417
Коефіцієнт абсолютної або миттєвої ліквідності	0,02	0,05	0,17	0,28	0,50	0,48
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,28	1,18	0,89	0,59	0,86	0,59
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,79	5,22	3,49	2,64	2,88	0,09

Використання освітніх програм на основі симуляційних технологій дозволяє підвищити професіоналізм медичного персоналу, що позитивно відбиватиметься на якості надання медичної допомоги та догляду за пацієнтами. Хоча для забезпечення високої якості практичної підготовки студентів тільки наявності тренажерів недостатньо. Існує велика потреба використання та розробки певних педагогічних технологій, що забезпечуватимуть спадкоємність, взаємодію в системи відпрацювання, процесу вдосконалення тактичних навичок та підготовку до виконання самостійної професійної діяльності.

Реалізація товарів, робіт та послуг споживачам, до яких відносяться підприємства, організації та інші суб’єкти малого підприємництва є головним джерелом грошових надходжень для ТОВ «Бен Агро» . (рис. 2.2).

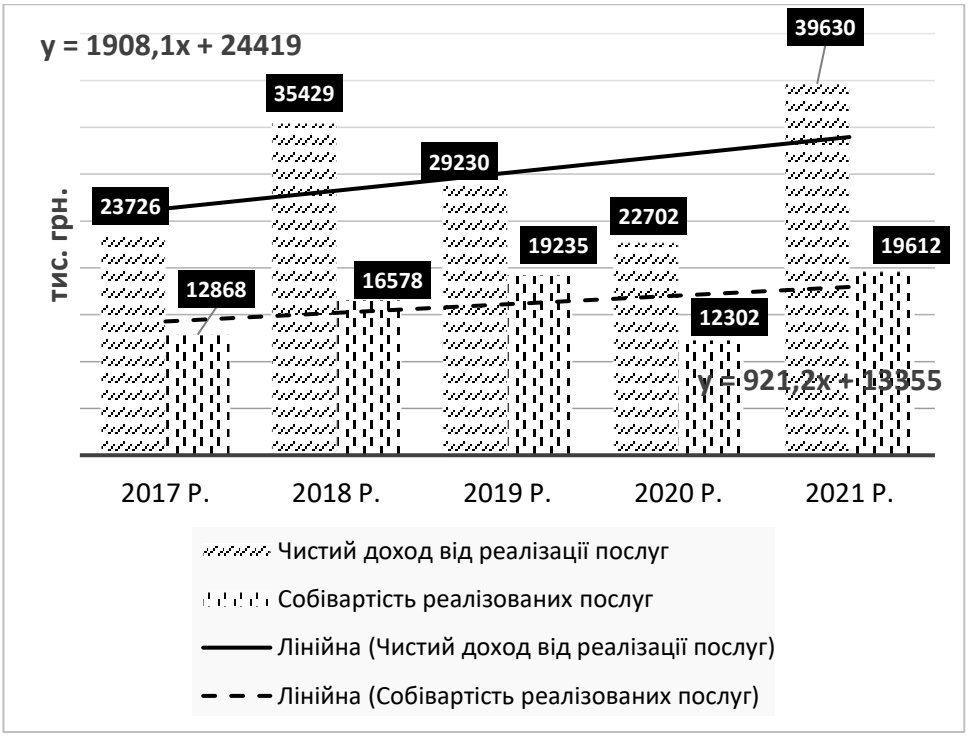

Рис. 2.2. Динаміка чистого доходу від реалізації робіт і послуг в ТОВ «Бен Агро»

Максимальною виручка від реалізації послуг була у 2022 р. – 39,6 млн. грн. Чистий дохід від реалізації продукції в ТОВ «Бен Агро» в 2022 році в порівнянні з 2018 роком збільшився на 67,3%. Причому лінія тренду показує, що таке зростання відбувалося на 1908,1 тис. грн. щорічно. Собівартість реалізованої продукції зростала меншими темпами, ніж чистий дохід підприємства. У 2022 році в порівнянні з 2018 роком цей показник зріс на 52,4%. Причому лінія тренду зростання собівартості продукції показує, що таке зростання відбувалося на 921,2 тис. грн. щорічно. Відповідно збільшення темпів росту чистого доходу від реалізації товарів і послуг в порівнянні з темпами росту собівартості продукції вплинув на показники фінансових результатів діяльності підприємства, шо досліджувалось.

На підставі аналізу фінансової звітності здійснюється оцінка фінансово-економічного стану підприємства на фіксовану дату (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Бен Агро» , тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022р. до 2018 р. (+,-)
Чистий доход від реалізації послуг	23726	35429	29230	22702	39630	15904
Інші операційні доходи	370	252	1972	246	232	-138
Разом доходи	24096	35681	31202	22948	39862	15766
Собівартість реалізованої продукції	12868	16578	19235	12302	19612	6744
Інші операційні витрати	3259	4162	4443	3590	4933	1674
Разом витрат	16127	20740	23678	15892	24545	8418
Фінансовий результат від операційної діяльності	7969	14941	7524	7056	15317	7348
Частий прибуток (+), збиток (-)	8025	1448	6967	6698	15280	7255
Рівень рентабельності (+), збитковості (-), %	49,8	7,0	29,4	42,1	62,3	12,5

У період 2018 – 2022 рр. діяльність ТОВ «Бен Агро» було прибутковим. Чистий прибуток з 8,0 млн. грн у 2018 році збільшився до 15,3 млн. грн у 2022 році. Варто відмітити, що в 2022 році в порівнянні із 2018 роком значно зросла собівартість реалізованої продукції (+6,7 млн. грн.) та інших операційних витрат (+1,6 млн. грн.).

Однак зростання собівартості виробництва продукції підприємства не вплинуло на показники рентабельності. Ефективність діяльності підприємства має тенденцію до збільшення. Рівень рентабельності протягом 2018 – 2022 років зазнав різких коливань У 2018 і 2020 роках цей показник дорівнював відповідно 49,8% і 29,4% відповідно. У 2018році він був найменшим 7,0%. У 2021 та 2022 роках це показник відповідно дорівнював 42,1% і 62,3%. В цілому за період 2018 – 2022 роки рівень рентабельності збільшився на 12,5 в.п.

Таблиця 2.7

Динаміка середньорічної вартості основних засобів у ТОВ «Бен Агро»

Рік	Вартість основних засобів, тис. грн.	Ланцюговий абсолютний приріст, тис. грн.	Ланцюговий темп приросту, %	Базисний абсолютний приріст, тис. грн.	Базисний темп приросту, %
2018	11501,0	-	-	-	-
2019	11333,0	-168,0	98,5	-168,0	98,5
2020	13578,0	2245,0	119,8	2077,0	118,1
2021	24396,0	10818,0	179,7	12895,0	212,1
2022	39758,0	15362,0	163,0	28257,0	345,7

З даних табл. 2.7 видно, що середньорічна вартість основних засобів ТОВ «Бен Агро» зростала щороку, адже значення ланцюгового абсолютного приросту протягом всього досліджуваного періоду було додатнім (за виключенням 2018 року). Найбільше його значення було в 2022 р., коли вартість основних засобів порівняно із попереднім роком зросла на 15362,0 тис. грн. Якщо розглядати відносні показники, то видно, що найбільш різке зростання вартості основних засобів було у 2021 р. порівняно із 2020 р. – 79,7%. Це пояснюється тим, що ТОВ «Бен Агро» у зв'язку було введено в експлуатацію нову лінію на зерноочисному складі.

В цілому протягом 2018-2022 рр. вартість власних основних засобів у ТОВ «Бен Агро» зросла на 245,7%.

Аналіз основних засобів ТОВ «Бен Агро» продовжимо з оцінки змін у наявності основних засобів на кінець 2018 року порівняно з початком 2014 року та з визначимо темпи змін (табл. 2.8).

Як показують дані таблиці 2.8, вартість основних засобів на кінець досліджуваного періоду зросла на 36774,0 тис. грн. В основному зростання відбулося за рахунок придбання машин та обладнання – 36474,0 тис. грн. та за рахунок придбання інших основних засобів – на 263,0 тис. грн.

Таблиця 2.8

Аналіз змін у складі основних засобів в ТОВ «Бен Агро» , тис. грн. на кінець року

Групи основних засобів	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022 р.	Відхилення 2022 до 2018	
						(+;-)	%
Будинки, споруди та передавальні пристрої	9932,0	9969,0	9969,0	9969,0	9969,0	37,0	100,4
Машини та обладнання	10815,0	11688,0	15263,0	27948,0	47289,0	36474,0	437,3
Транспортні засоби	2324,0	2324,0	2324,0	2324,0	2324,0	0,0	100,0
Інструменти, інвентар	14,0	14,0	14,0	14,0	14,0	0,0	100,0
Інші основні засоби	5174,0	5262,0	5262,0	5360,0	5437,0	263,0	105,1
Разом основних засобів	28259,0	29257,0	32832,0	45615,0	65033,0	36774,0	230,1

Наступним етапом аналізу в ТОВ «Бен Агро» є дослідження змін, які відбулися в структурі основних засобів. Під структурою основних засобів розуміють співвідношення окремих груп основних засобів.

Кожне підприємство повинне намагатися створювати оптимальну структуру основних засобів, постійно поліпшувати її шляхом оновлення та модернізації устаткування, зменшення частки зайвого, малоефективного устаткування, підвищення рівня автоматизації і механізації, спеціалізації і кооперування.

Аналіз змін структури основних засобів в ТОВ «Бен Агро» проведемо методом порівняння питомої ваги кожної групи основних засобів щодо їх загальної вартості на кінець 2022 року з аналогічними показниками на початок 2018 року (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Аналіз змін структури основних засобів ТОВ «Бен Агро»

Групи основних засобів	Наявність на початок періоду 2018р.		Надійшло за звітний період 2018 – 2022 рр.		Вибуло за звітний період 2018 – 2022 рр.		Наявність на кінець періоду 2022р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Будинки, споруди та передавальні пристрої	9932,0	39,7	37,0	0,1	0,0	0,0	9969,0	15,3
Машини та обладнання	7514,0	30,1	40004,0	99,3	229,0	88,1	47289,0	72,7
Транспортні засоби	2355,0	9,4	0,0	0,0	31,0	11,9	2324,0	3,6
Інструменти, інвентар	14,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	14,0	0,0
Інші основні засоби	5174,0	20,7	263,0	0,7	0,0	0,0	5437,0	8,4
Всього основних засобів	24989,0	100,0	40304,0	100,0	260,0	100,0	65033,0	100,0

Наведені дані показують, що найбільшу питому вагу в складі основних засобів ТОВ «Бен Агро» становлять машини та обладнання: питома вага цих фондів збільшилась на 42,6 в.п. і на кінець 2022 року становить 72,7% На другому місці будинки і споруди, тобто ті фонди, які безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції. Частка транспортних засобів, будинків і споруд та інших основних засобів за досліджуваний період зменшилась.

У ТОВ «Бен Агро» ступінь оновлення і вибуття основних засобів характеризується такими даними (табл. 2.10).

За показниками даної таблиці, коефіцієнт оновлення виробничих основних засобів у 2018 - 2022 роках на 0,181 випереджає коефіцієнт їх вибуття. Це свідчить про те, що оновлення основних засобів на підприємстві проводиться регулярно. Підприємство замінює старі і зношені основні засоби, що не призводить до накопичення застарілого обладнання і як наслідок, підвищує

зростання економічної ефективності основних засобів.

Важливим етапом аналізу основних засобів є дослідження їх технічного стану. Для цього обчислюють та вивчають такі узагальнюючі показники технічного стану, як коефіцієнт зношеності та коефіцієнт придатності.

Таблиця 2.10

Аналіз рівня оновлення та вибуття основних засобів

ТОВ «Бен Агро»

Показники	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022 р.	Відхилення 2022 до 2018, (+;-)
Наявність на початок року, тис. грн.	24989,0	28259,0	29257,0	32832,0	45615,0	20626,0
Надійшло за рік, тис. грн.	3301,0	998,0	3575,0	13012,0	19418,0	16117,0
Вибуло за рік, тис. грн.	31,0	0,0	0,0	229,0	0,0	-31,0
Наявність на кінець року, тис. грн.	28259,0	29257,0	32832,0	45615,0	65033,0	36774,0
Коефіцієнт оновлення	0,117	0,034	0,109	0,285	0,299	0,182
Коефіцієнт вибуття	0,001	0,0	0,0	0,007	0,0	-0,001

Значення показників зношеності та придатності наведено в таблиці 2.11.

Початкова вартість основних засобів з 2018 по 2022 рік зросла на 36774,0 тис. грн., а сума зношеності - на 8517,0 тис. грн. Тому за досліджуваний період в ТОВ «Бен Агро» ступень зношеності основних засобів зменшився на 0,2, а ступінь придатності основних засобів за останні пять років є досить високим.

Ефективність використання основних засобів характеризується низкою показників, які поділяються на загальні та часткові. До узагальнюючих показників ефективності використання основних виробничих засобів відносять капіталовіддачу, капіталомісткість і рентабельність.

Таблиця 2.11

Аналіз змін технічного стану основних засобів ТОВ «Бен Агро»

Показники	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022 р.	Відхилення 2022 до 2018, (+;-)
Початкова вартість основних засобів, тис. грн.	28259,0	29257,0	32832,0	45615,0	65033,0	36774,0
Зношеність основних засобів, тис. грн.	16758,0	17924,0	19254,0	21219,0	25275,0	8517,0
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	11501,0	11333,0	13578,0	24396,0	39758,0	28257,0
Коефіцієнт зношеності	0,59	0,61	0,59	0,47	0,39	-0,20
Коефіцієнт придатності	0,41	0,39	0,41	0,53	0,61	0,20

Отже, можна відмітити, що в ТОВ «Бен Агро» оновлення основних засобів виробництва дало позитивні результати. Тому за останні роки господарювання поряд з зростанням рентабельності основних засобів, їх використання було досить ефективним.

2.2. Облікова політика підприємства щодо основних засобів

Важливим для підприємства є форма ведення бухгалтерського обліку. Форма бухгалтерського обліку – це сполучення регістрів синтетичного і аналітичного обліку, послідовність і їх взаємозв’язок, способи облікових записів з метою одержання звітностіта узагальнення інформації.

ТОВ «Бен Агро» використовує журнально-ордерну форму обліку. Вона дає можливість спростити ведення бухгалтерського обліку і єоднією з перспективних.Розглянемо загальну схему журнально-ордерної форми обліку ТОВ «Бен Агро» .

Своєчасне документальне оформлення всіх господарських операцій, пов'язаних із наявністю та рухом основних засобів у ТОВ «Бен Агро» відіграє

ключову роль у забезпеченні контролю за збереженням та ефективним використанням об'єктів основних засобів.

Одиницею обліку основних засобів у бухгалтерському обліку ТОВ «Бен Агро» є окремий інвентарний об’єкт.Для організації обліку і забезпечення контролю збереження основних засобів кожному об’єкту основних засобів (інвентарному об’єкту) незалежно від того, чи знаходиться він в експлуатації, в запасі або на консервації, при прийнятті їх до бухгалтерського обліку у ТОВ «Бен Агро» привласнюється відповідний інвентарний номер, який зберігається за об’єктом на протязі усього періоду його експлуатації на даному підприємстві. Він проставляється в усіх первинних документах і регістрах, які оформляють наявність і рух об’єкта.

Придбані основні засоби у ТОВ «Бен Агро» оприбутковують на підставі Акту приймання – передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1), який складається на основі рахунків-фактур, виписаних постачальником або інших документів, пов'язаних з надходженням цих об'єктів. Даний документ складається на кожний об’єкт окремо, а на декілька – лише коли об’єкти однотипні, мають однакову вартість і прийняті одночасно на відповідальне зберігання однієї і тієї ж особи. Форма ОЗ-1 застосовуються для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об’єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів з одної дільниці до другої, а також для виключення їх зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству, ліквідації внаслідок їх повного зносу, реалізації тощо. При отриманні або купівлі основних засобів Акт складає комісія, яка призначається розпорядженням директора підприємства. Акт складається в одному примірнику на кожний окремий об’єкт. Після затвердження акт передається в бухгалтерію ТОВ «Бен Агро» разом із технічною документацією. При прийманні декількох об’єктів основних засобів (господарського інвентаря, інструментів, обладнання), якщо ці об’єкти однотипні, мають однакову вартість складаються один Акт на ці об'єкти.

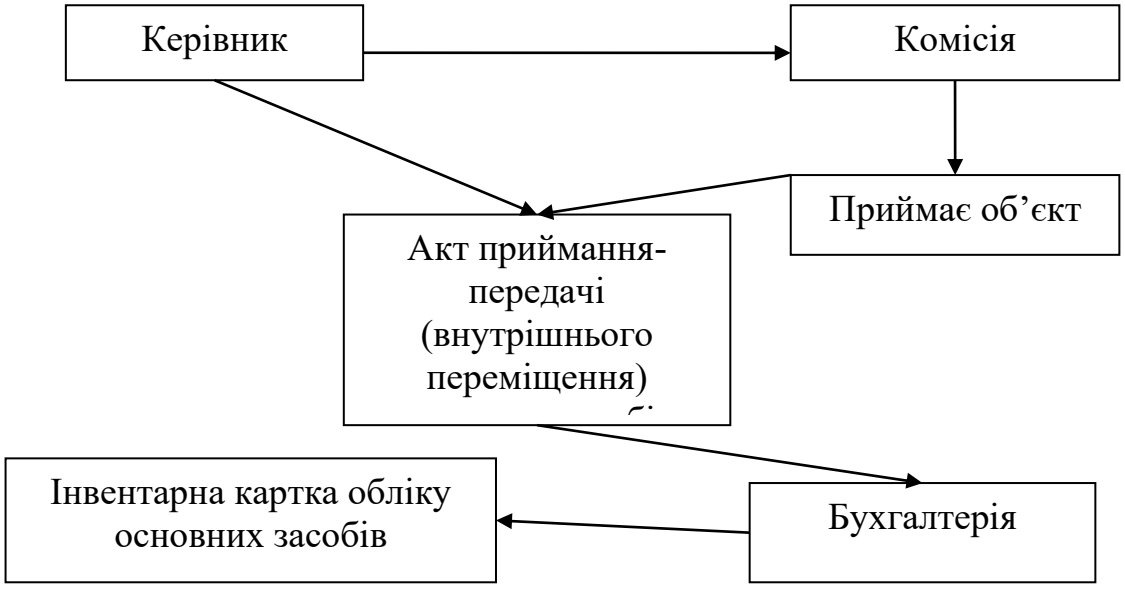

Рис. 2.3. Організація введення основних засобів в експлуатацію

Акт приймання – передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма №ОЗ-1) є також підставою для прийняття в експлуатацію будівель, споруд. Цей акт затверджується керівником ТОВ «Бен Агро» після чого разом з технічною документацією передається в бухгалтерію. Акт приймання обладнання підписується усіма особами, які брали участь у його прийманні (рис.2.3).

Класифікатор основних засобів ТОВ «Бен Агро» розробляє самостійно (рис. 2.4). Він запроваджується наказом керівника. Одночасно призначають посадових осіб, відповідальних за його ведення і правильне застосування.

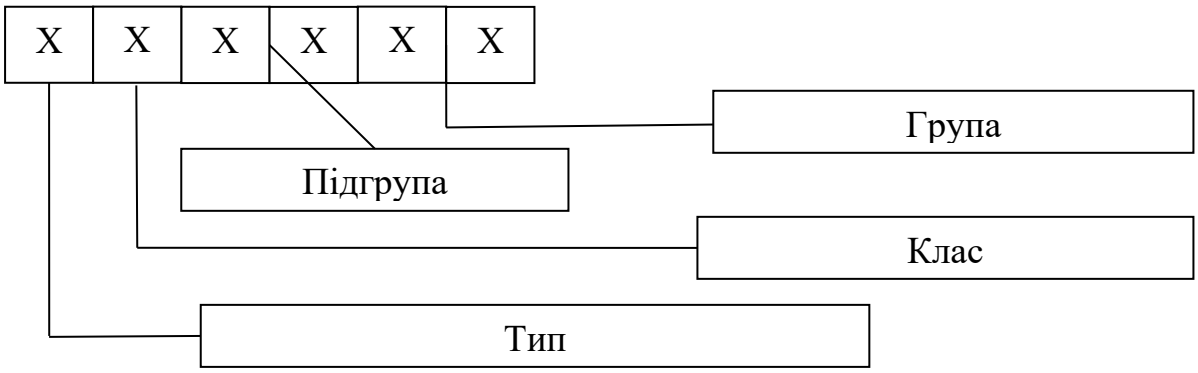

Рис. 2.4. Структура коду основних засобів вТОВ «Бен Агро»

Перелік інвентарних номерів основних засобів, розроблений згідно Державного класифікатора в ТОВ «Бен Агро» наведено у табл. 2.12

Таблиця 2.12

Перелік інвентарних номерів основних засобів

Група	Підгрупа	Клас	Тип	Назва об'єктів	Інв. номер
1	**1**	**02**	**06**	Будинок адміністрації	**110206**
1	**1**	**02**	**07**	Цегляний будинок ферми	**110207**
1	**1**	**02**	**04**	Цегляний будинок гаражу	**110204**
1	**1**	**02**	**08**	Панельний будинок складу	**110208**
2	1	**02**	**03**	Автомобіль МАЗ **6551**	**210203**
2	**1**	**02**	**04**	Автомобіль МАЗ **5551**	**210204**

У ТОВ «Бен Агро» при оформленні внутрішнього переміщення основних засобів Акт приймання – передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма №ОЗ-1)виписується у двох примірниках працівником структурногопідрозділу, з якого передаються основні засоби. Перший примірник з розпискою одержувачата здавальника передається до бухгалтерії, а другий – структурномупідрозділу,з якого передаються основні засоби.

Таблиця 2.13

Оперограма Акту приймання – передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (форма №ОЗ-1)

Вид, назва робіт	Виконавці				
	комісія	**керів-ник**	**гол. бух.**	**бухгал-тер**	**архі-варіус**
Приймання об'єктів та оформлення акту					
Затвердження акту					
Перевірка акту					
Заповнення інвентарних карток					
Реєстрація в описі інвентарних карток					
Заповнення інвентарних списків					
Складання карток обліку руху основних засобів, журналу 4					
Передача до архіву					

Для раціональної організації обліку основних засобів та оперативного виконання облікових робіт необхідно забезпечити своєчасне передавання членами комісії документів до бухгалтеру. Оскільки документи з обліку руху

основних засобів складаються комісією, тобто за межами бухгалтерії, то рух документів в ТОВ «Бен Агро» організовано за графіком, що забезпечує суворе дотримання встановлених ними термінів. Такі графіки в ТОВ «Бен Агро» розроблено окремо для кожного документа з обліку руху основних засобів (табл. 2.13).

Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів (ф.№ ОЗ-2) в ТОВ «Бен Агро» оформляється під час приймання-здачі основних засобів з капітального ремонту, реконструкції та модернізації. Якщо ремонт, реконструкцію та модернізацію виконує власна ремонтна майстерняТОВ «Бен Агро» , Акт складається у одному примірнику. Якщо ремонт техніки здійснює інше підприємство – у двох примірниках: один примірник залишається в ТОВ «Бен Агро» , а інший примірник передається підприємству, що здійснило ремонт об'єкту основних засобів.

Для визначення непридатності основних засобів до використання, можливості їх використання іншими підприємствами, організаціями та установами, неефективності або недоцільності їх поліпшення (ремонту, модернізації тощо) та оформлення відповідних первинних документів керівником ТОВ «Бен Агро» створена постійно діюча комісія. Постійна діюча комісія: здійснює безпосередній огляд об'єкта, що підлягає списанню; встановлює причини невідповідності критеріям активу; визначає осіб, з вини яких відбулося передчасне вибуття основних засобів з експлуатації, вносить пропозиції щодо їх відповідальності; визначає можливість продажу (передачі) об'єкта іншим підприємствам, організаціям та установам або використання окремих вузлів, деталей, матеріалів, які можуть бути отримані при демонтажу, розбиранні (ліквідації) основних засобів, встановлює їх кількість і вартість; складає і підписує акти на списання основних засобів.

На кожний об’єкт, який списується з балансу, комісія ТОВ «Бен Агро» складає акт відповідної форми (залежно від виду основних засобів). Постійно діюча комісія приймає рішення про списання з балансу основних засобів, які стали непридатними для використання внаслідок їх повного зносу, або які були

зруйновані під час стихійного лиха, або по інших причинах після ретельного їх огляду. До складу такої комісії входять не менше трьох осіб.

В ТОВ «Бен Агро» для списання різних видів основних засобів використовують такі форми актів:

- Акт на списання основних засобів (ф. №ОЗ-3);
- Акт на списання автотранспортних засобів (ф. №ОЗ-4).

В актах на списання наводяться дані, що характеризують об'єкти основних засобів: рік виготовлення або будівництва об'єкта, дата його надходження на підприємство і початок експлуатації, початкова (переоцінена) вартість об'єкта, сума нарахованого зносу, передбачений і фактичний строк корисного використання, проведені ремонти, причини вибуття тощо. У разі списання основних засобів, що вибувають внаслідок аварії або стихійного лиха, до акта додається копія акта аварії і зазначаються обставини стихійного лиха. До складання Акт на списання автотранспортних засобів (ф. №03-4) залучають ще й представників Державної автоінспекції. Проте протягом досліджуваного періоду у ТОВ «Бен Агро» таких випадків не було.

Перший примірник акта передають до бухгалтерії ТОВ «Бен Агро» . Другий – залишається у працівника, відповідального за зберігання основних засобів, і слугує підставою для здавання на склад запчастин, що залишилися в результаті їх списання, матеріалів, металобрухту тощо. На підставі відповідних документів (наряди, акти тощо) реєструють витрати на ліквідацію об'єкта та виручку у вигляді вартості одержаних при цьому матеріалів, які згідно з накладними мають бути передані на склад під відповідальне зберігання.

Витрати, пов'язані зі списанням основних засобів, і вартість матеріальних цінностей, отриманих у результаті їх розбирання, демонтажу, фіксують у розділі "Розрахунок результатів списання об'єктів" акта. Складені комісією акти на списання основних засобів відображаються в бухгалтерському обліку після їх затвердження керівникомТОВ «Бен Агро» .

Вивчення організації первинного обліку основних засобів у ТОВ «Бен Агро» показало, що в цілому він відповідає законодавчим актам, проте у

підприємстві застосовуються первинні документи застарілих форм. Зокрема, ще з 1 січня 2008 р. сільськогосподарськими підприємствами повинні використовуватися спеціалізовані форми первинних документів, затверджені наказом Мінагрополітики від 27.09.07 р. № 701. Також недоліком організації первинного обліку у ТОВ «Бен Агро» є те, що на деякі господарські операції відсутні типові бланки первинних документів.

Бухгалтерський облік основних засобів в ТОВ «Бен Агро» повинен забезпечити:своєчасне документальне оформлення надходження і вибуття основних засобів, контроль за збереженням та ефективним використанням об'єктів;правильне і своєчасне оформлення і відображення надходження, переміщення від однієї матеріальної особи до іншої та вибутті об'єктів;своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку повної інформації про оцінку, переоцінку та надходження основних засобів, їхвнутрішнє переміщення, вибуття; відображення даних про нарахування амортизації основних засобів за звітний період та їх зносу з початку корисного використання;визначення витрат, пов'язаних з підтриманням основних засобів у робочому стані (технічні огляди, поточне обслуговування), їх ремонтом і поліпшенням;визначення фінансових результатів від реалізації та іншого вибуття основних засобів;інформацією для складання звітності про основні засоби. Бухгалтерський облік основних засобів у ТОВ «Бен Агро» включає складові, наведені на рис. 2.5

Для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів, які віднесені до складу основних засобів у ТОВ «Бен Агро» використовують рахунок 10 «Основні засоби».

За дебетом рахунку 10 «Основні засоби» відображають надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, суму витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх

економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; суми дооцінки вартості об'єкта основних засобів, за кредитом – вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, суми уцінки основних засобів.

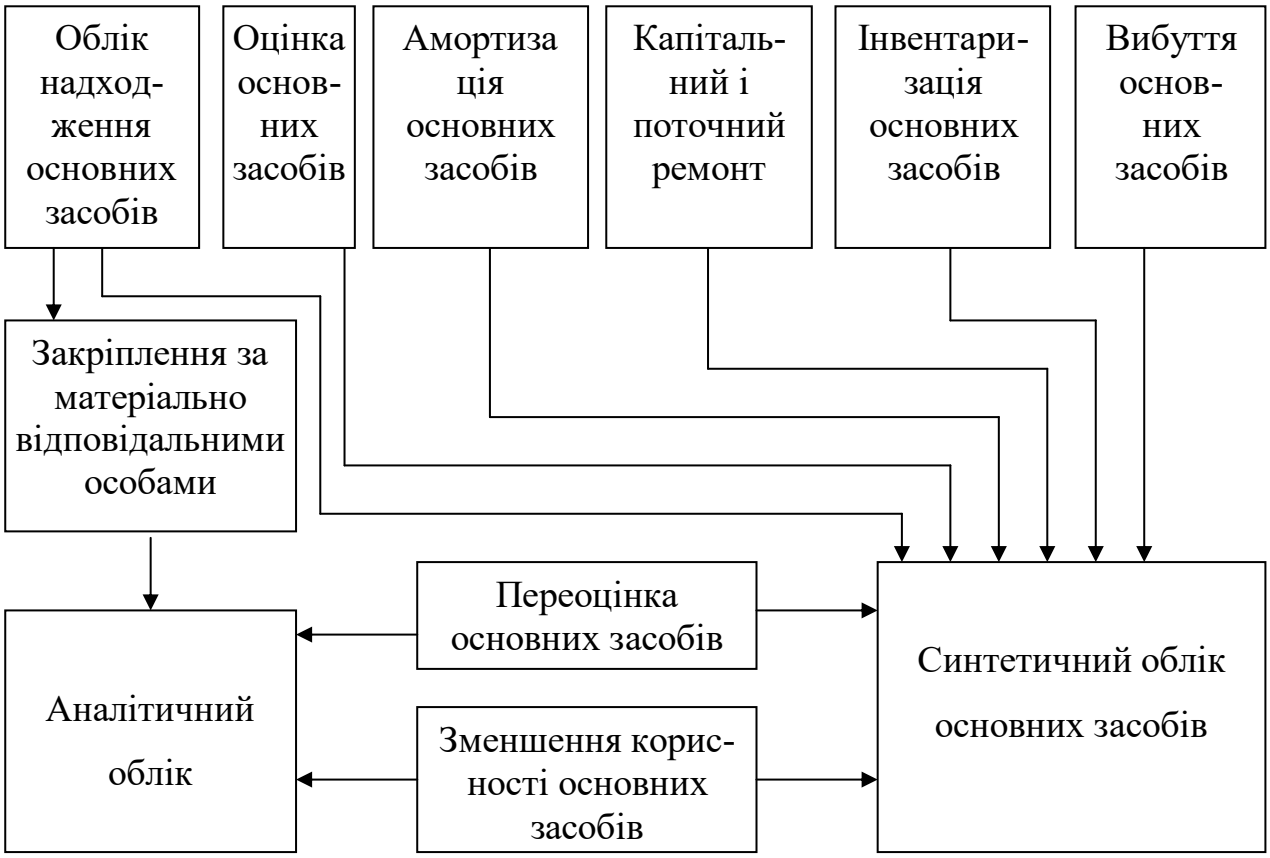

Рис. 2.5.Складові організації обліку основних засобів у ТОВ «Бен Агро»

У ТОВ «Бен Агро» до рахунку 10 «Основні засоби» відкривають не всі рахунки, передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, а лише наступні: 103 «Будинки і споруди»;104 «Машини і обладнання»;105 «Транспортні засоби»;106 «Інструменти, прилади та інвентар»;109 «Інші основні засоби». Ці рахунки були відкриті в підприємстві протягом досліджуваного періоду, проте станом на 01.01.2011 р. у ТОВ «Бен Агро» були залишки лише по рахунку 104 «Машини і обладнання», оскільки більшість основних засобів використовується на підприємстві на умовах операційної оренди.

На субрахунку 103 «Будинки та споруди» у ТОВ «Бен Агро» ведеться облік наявності та руху будинків, споруд, їх структурних компонентів. На субрахунках 104 «Машини та обладнання», 105 «Транспортні засоби», 106 «Інструменти, прилади та інвентар» ведеться облік відповідно машин та обладнання, транспортних засобів, інструментів, приладів та інвентарю. На субрахунку 109 «Інші основні засоби» ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 «Основні засоби».

Розглянемо кореспонденцію рахунків щодо операцій з основними засобами у ТОВ «Бен Агро» .

Витрати, що пов'язані з придбанням або будівництвом (створенням) основних засобів у ТОВ «Бен Агро» обліковують на рахунку 15 «Капітальні інвестиції». Основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю, що складається з таких витрат:

- суми, які сплачуються постачальникам і підрядникам за оснащення, інструмент, інвентар та інші необоротні активи, за виконані проектно-вишукувальні та будівельно-монтажні роботи (без непрямих податків);

- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;

- витрати на транспортування, встановлення, монтаж, налагодження і пуск основних засобів;

- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Так, при надходженні основних засобів на підприємство від постачальників їх оприбутковують записом:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»

Кредит рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 50500 грн.

Суму податкового кредиту з податку на додану вартість при придбанні об'єктів основних засобів в обліку показують:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунка 641 «Розрахунки за податками « 10100 грн.

На суму витрат, що пов'язані з доставкою таких основних засобів та доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання, у ТОВ «Бен Агро» роблять записи по дебету рахунку 15 «Капітальні інвестиції» та кредиту відповідних витрат. Зокрема, на суму нарахованої заробітної плати складають проводку:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунків 66 «Розрахунки з оплати праці» 2000,00 грн.

Нарахування на фонд оплати праці цих працівників у фонди соціального страхування відображають:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунків 65 «Розрахунки за страхуванням» 728,00 грн.

Вартість використаних виробничих запасів включають до первісної вартості основних засобів записом:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунків 20 «Виробничі запаси» 954,00 грн.

Суму послуг власних допоміжних виробництв включають до первісної вартості основних засобів записом:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунків 234 «Допоміжні виробництва» 563,20 грн.

При доставці основних засобів на підприємство від постачальників залученим транспортом у бухгалтерії ТОВ «Бен Агро» роблять запис:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунка 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» 3000 грн.

Суму податкового кредиту з податку на додану вартість при цьому в обліку показують:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунка 641 «Розрахунки за податками» 600 грн.

При будівництві або виготовленні основних засобів складають аналогічні записи.

По завершенню всіх робіт, витрати, накопичені на рахунку 15 «Капітальні інвестиції», списують на відповідний субрахунок рахунку 10 «Основні засоби»:

Дебет рахунка 10 «Основні засоби»
Кредит рахунка 15 «Капітальні інвестиції» 57017,20 грн.

Виявлені в процесі інвентаризації основні засоби, які не облічені на рахунках оприбутковують проводкою:

Дебет рахунка 10 «Основні засоби»
Кредит рахунка 746 «Інші доходи від звичайної діяльності» 3640,40 грн.

Витрати, пов'язані із реконструкцією об’єктів основних засобів, спочатку обліковують записами аналогічними до записів при будівництві, спорудженні, монтажу об'єктів:

Дебет рахунка 15 «Капітальні інвестиції»
Кредит рахунків 20, 234, 66, 65, 63 6897,20 грн.

Після завершення робіт на цю суму збільшується вартість об’єкта, що відображається проводкою:

Дебет рахунка 10 «Основні засоби»
Кредит рахунка 15 «Капітальні інвестиції» 6897,20 грн.

Об'єктом бухгалтерського обліку основних засобів у ТОВ «Бен Агро» є також операції з їх вибуття.

У разі списання неповністю замортизованих основних засобів суму зносу списують:

Дебет рахунка 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»
Кредит рахунка 10 «Основні засоби» 23698,30грн.

Залишкову вартість такого об'єкта відображають кореспонденцією:

Дебет рахунка 976 «Списання необоротних активів»
Кредит рахунка 10 «Основні засоби» 3045,30 грн.

У ТОВ «Бен Агро» залишкову вартість основних засобів, які

реалізуються списують проводкою:

Дебет рахунка 97 «Інші витрати»

Кредит рахунка 10 «Основні засоби» 12458,60 грн.

Даний порядок не відповідає чинним нормативно-правовим актам, зокрема П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття».

Для забезпечення контролю за наявністю основних засобів в ТОВ «Бен Агро» здійснюється облік об'єктів основних засобів за місцем їх експлуатації і матеріально відповідальними особами. Для цього в підприємстві використовують Інвентарні списки основних засобів (ф. № 03-9). Аналітичний пооб'єктний облік основних засобів в бухгалтерії ТОВ «Бен Агро» здійснюється в інвентарних картках типової форми, які відкриваються на кожний об'єкт. Всі картки по обліку основних засобів реєструють в описі інвентарних карток, які ведуть в бухгалтерії підприємства і в якому карткам присвоюють порядкові номера, а об'єктам – інвентарні номера.

Регістром синтетичного обліку по рахунку 10 «Основні засоби» у ТОВ «Бен Агро» є журнал-ордер №4А с.-г., записи у який роблять на підставі первинних та зведених документів по надходженню та вибуттю основних засобів. В цьому журналі-ордері для рахунку 10 «Основні засоби» виділено спеціальний розділ. Журнал-ордер №4А с.-г. відкривають на місяць, щомісяця в ньому підбивають підсумки оборотів по кожному субрахунку, які після їх звірки з даними інших облікових регістрів переносять у Головну книгу, потім у Баланс (ф.№1).

Рис. 2.6.Схема записів в регістрах по обліку основних засобів при застосуванні нових форм первинних документів та регістрів синтетичного обліку

Методичними рекомендаціями щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затвердженими Наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 визначено впровадження нових регістрів бухгалтерського обліку. Зокрема, для синтетичного обліку основних засобів доцільно використовувати журнал-ордер 4-А с.-г. (рис. 2.6).

Отже, дослідження показують, що в ТОВ «Бен Агро» деякі операції, зокрема щодо реалізації основних засобів відображаються у порядку, що не відповідає вимогам національних П(С)БО.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Недоліки в організації бухгалтерського обліку викликають відставанняобліку, затримування надання звітних даних і іншої інформації;спричинюють його заплутаність, створюють умови для розкраданняматеріальних цінностей і інших зловживань, збільшують витрати наутримання облікового персоналу.

Важливою ділянкою облікової роботи є формування оптимальноїоблікової політики, під якою слід вважати сукупність обраних підприємствомспособів і процедур ведення бухгалтерського обліку, що не суперечатьзаконодавчо встановленим принципам обліку й забезпечують отриманняреальної і достовірної інформації про фінансовий стан і результати діяльностісуб'єкта господарювання. В основу її розробки має бути закладено принципповноти та реальності облікових даних, а не досягнення певних цілейкерівництва.

Облікова політика являє собою фундамент правильної побудовибухгалтерського обліку і передбачає права і обов’язки системи обліку зприводу формування інформаційних потоків для управлінців.Відсутність документів, що регламентують порядок розробки облікової політики ускладнює задачу.

Вважаємо, що метою формування облікової політики має бути нетільки вибір сукупності способів ведення бухгалтерського обліку, а йдосягнення ефективності управління обліковими процесами, ефективностіінформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень,оцінки впливу прийнятої системи ведення бухгалтерського обліку нафінансові результати діяльності господарюючого суб'єкта, вибір оптимальноїсистеми управління процесами діяльності для досягнення оперативних істратегічних цілей суб'єкта господарювання.

Проте головні бухгалтери підприємств нерідко формально підходять дорозробки облікової політики або зовсім не займаються цим питанням. Такупозицію не можна вважати виправданою, оскільки тут є реальна

можливістьсформувати на основі прийнятої облікової політики достатньо ефективнусистему обліку як елемента управління підприємством. Це також єсправедливим по відношенню і до ТОВ «Бен Агро» . Стосовно діючогонаказу про облікову політику даного підприємств, то його основниминедоліками є: відсутність структури, непослідовність викладення, не повнерозкриття елементів облікової політики. Така ситуація негативно впливає назагальний стан організації обліку.

Рис. 3.1.Основні положення з обліку основних засобів, що відображаються в наказі про облікову політику

На даний час вибір елементів облікової політики здійснюється бездостатнього наукового обґрунтування, що негативно позначається нареальності обліково-економічної інформації. На рис. 3.1 наведені основні положення облікової політики основнихзасобів, які, на нашу думку, повинні бути зазначені і в наказі про обліковуполітику досліджуваного підприємства.

Вважаємо, що наведений перелік елементів облікової політикистосовно основних засобів, дозволить найбільш повно описати методикуформування обліково-економічної інформації.

Для організації обліку необоротних активів пропонуємо в ТОВ «Бен Агро» розробити проект, який регламентує як загальні положення обліку необоротних активів, так і організацію документування операцій з приймання-передавання, списання об'єктів, організацію аналітичного і синтетичного обліку наявності та руху необоротних активів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Макет проекту організації обліку необоротних активів ТОВ «Бен Агро»

Складова частина проекту	**Зміст складової частини проекту**
Загальні положення	Нормативні документи з обліку необоротних активів. Класифікація необоротних активів. Вибір одиниці обліку основних засобів. Методика розробки інвентарних номерів. Методика оцінки необоротних активів.
Документування операцій з руху необоротних активів	Розробка порядку приймання об'єктів до складу необоротних активів; приймання відремонтованих, реконструйованих об'єктів; списання об'єктів зі складу необоротних активів. Вибір документів для обліку руху необоротних активів. Складання робочих інструкцій по заповненню документів і розробка графіків документообігу
Облік наявності необоротних активів	Організація обліку об'єктів в інвентарних картках. Організація інвентарних описів. Організація інвентарних списків основних засобів. Організація складання Журналу 4 та відомостей 4.1; 4.3.
Облік зносу (амортизації) необоротних активів	Методика і техніка нарахування амортизації необоротних активів за їх групами; вибір регістрів обліку амортизації
Організація праці персоналу з обліку необоротних активів	Розробка положення про відділ, посадових інструкцій, структурного та індивідуальних графіків облікових робіт

Удосконалення обліку наявності та руху основних засобів в системі управлінняматеріально-технічною базою підприємствавимагає розробки відповідного господарського механізму,докорінних змін у його функціонуванні та гармонізації інтересів усіхзацікавлених сторін.Від того наскільки ефективно використовуються наявні засоби праці, відїх відповідності сучасному етапу інноваційного розвитку, залежать і загальнірезультати роботи підприємства,

створення принципово нових підходів доуправління підприємством в цілому та основними засобами зокрема.

У зазначених процесах своєю актуальністю відрізняється проблемаінформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою, щопредставлено на підприємстві системою обліку, аналізу, аудиторськогоконтролю тощо.Вивчення теоретичних положень, опублікованих праць вітчизняних ізарубіжних вчених, практики діяльності підприємств свідчить, що в останній час дещо ускладнився облікосновних засобів, а на процес управління виробництвом негативно впливають ряд проблем, знижуючиефективність використання основних засобів. До кола таких проблем відносяться різні підходи до визначення та термінології сутності основнихзасобів у фінансовому обліку й системі оподаткування, проблеми вдосконалення системи амортизації, принципів оцінкиосновних засобів,аналізу ефективності використання основних засобів і можливості їїпрогнозування а також підвищенняінформативності первинних документів з обліку основних засобів.Сучасна ринкова економіка вимагає чіткої об'єктивної і своєчасної інформації про наявність, стан та ефективність використання основних засобів.

Досить проблемним і практично нерозв'язаним на сьогодні є питання ведення первинного обліку основних засобів, точніше типових форм первинної документації з обліку наявності та руху основних засобів.

Так, з часу затвердження пакету типових первинних документів з обліку основних засобів відбулися істотні зміни в організації бухгалтерського обліку основних засобів.

Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» окремі графи типових форм первинних документів втратили свій зміст і на підприємствах не застосовуються. Наприклад, Інвентарна картка обліку основних засобів (ф. № ОЗ-6) (Додаток Г), типова форма якої затверджена наказом Мінстату України від 19.12.95 р. № 352, містить реквізити, які на наше переконання доцільно видалити із бланка типової форми: код норми амортизаційних відрахувань (на повне відновлення і капітальний ремонт), норма амортизаційних відрахувань

(на повну відбудову і на капітальний ремонт), поправочний коефіцієнт, дата початку сплати за основні засоби (місяць, рік).

В даній інвентарній картці приміщення складу в якого закінчився строк експлуатації. Даний об'єкт потрібно дооцінити.

Дооцінка основного засобу:

Дт 10 "Основні засоби"
Кт 41 "Капітал у дооцінках" 135000 тис. грн

Дооцінена сума амортизації:

Дт 91 "Загальновиробничі витрати"
Кт 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" 90000 тис. грн

Рекомендуємо також відображати суму дооцінки та кореспонденцію рахунків Дт 41 "Капітал у дооцінках" та Кт 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" в наказі про облікову політику підприємства.

Враховуючи наші пропозиції щодо удосконалення типової форми Інвентарна картка обліку основних засобів матиме вигляд (додаток Г). Запропонована форма документа дозволить заощадити час на його складання, оскільки реквізити, які не мають сьогодні економічного змісту, ми рекомендуємо видалити.

Згідно з П(С)БО7 «Основні засоби – це матеріальні активи, які знаходяться на балансі підприємствата утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або надання послуг чи постачання товарів, для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій абоздавання в оренду іншим особам, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)».

Згідно п. 23 П(С)БО 7 «Основні засоби» нарахування амортизації на основні засоби припиняється на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації об’єкта. Нарахування амортизації припиняється починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому основні засоби переведені на консервацію (П(С)БО 7).

Проаналізували стан обліку наявності та руху основних засобів на

досліджуваному підприємстві і виявила, щона балансі ТОВ «Бен Агро» є будівлі, які не використовуються у виробничій діяльності, але амортизацію на ці будівлі нараховують, що призводить до «штучного» підвищення собівартості виробленої сільськогосподарської продукції.

Згідно з Положенням «Про порядок консервації основних виробничих засобів підприємства», затвердженого постановою КМУ від 28.10.1999 року №1183, основні засоби можна передати на консервацію. Але, вказане Положення обов'язкове для виконання підприємствами, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, а також підприємств державної форми власності. Для інших підприємств назване положення насить рекомендаційний характер.

На нашу думку, дане Положення доцільно застосовувати також і в сільськогосподарських підприємствах, з метою реального відображення фактичної собівартості продукції аграрного виробництва. Пропонуємо наступний порядок здійснення робіт в ТОВ «Бен Агро» з консервації основних засобів: розробити проект консервації, що складається з пояснювальної записки та технологічної документації на здійснення консервації; створити відповідну комісію на чолі з керівником підприємства для підготовки рішення про проведення консервації основних засобів і тимчасового припинення нарахування амортизації на такі об'єкти;скласти Акт про тимчасове виведення основних засобів з виробничого процесу та їх консервацію (додаток Д), що затверджується керівником підприємства.

Аналітичний облік основних засобів, переведених на консервацію, пропонуємо вести на окремому аналітичному рахунку, який необхідно відкрити до рахунка 10 «Основні засоби». Ми пропонуємо назвати такий аналітичний рахунок «Основні засоби, що знаходяться на консервації».

Отже, переведення на консервацію основних засобів, які тимчасово не використовуються у виробничому процесі підприємства, забезпечить достовірне відображення витрат в обліку, що формують собівартість продукції.

Автотранспортний парк досліджуваного підприємства зношений майже

на 80 %, тому потребує оновлення. У ТОВ «Бен Агро» при списанні автотранспортного засобу складають Акт на списання (ф. № ОЗСГ-4), у якому вказують первісну вартість, суму зносу та суму залишкової вартості. Також у документі відображають витрати на списання та доходи від оприбуткованих цінностей в результаті списання активу.

Таблиця 3.2

Класифікація видів покращення основних засобів

Ознака, вид, спосіб	Вид роботи, джерело фінансування
Вплив на майбутні економічні вигоди від використання об'єкта	витрати, що призводять до їх збільшення; витрати, що не призводять до їх збільшення
За видами	поліпшення (модернізація, модифікація,добудова, дообладнання, реконструкція, тощо); ремонт (капітальний, поточний)
За способом здійснення	господарський; підрядний; змішаний
За формою власності об'єктів	ремонт орендованих основних засобів; ремонт власних основних засобів
За об'єктами	індивідуальні об'єкти; цілісні майнові комп
По відношенню до плану	передбачені за планом; позапланові.
За оцінкою вартості	у межах ліміту 10% від балансової вартості; більше ліміту 10%
По відношенню до господарської діяльності	ремонти невиробничих основних засобів; ремонти виробничих основних засобів
За джерелом фінансування	за рахунок власних коштів; за рахунок інвестицій; за рахунок коштів учасників; безкоштовна допомога; державні дотації, кредити, та інше.

У період фінансових труднощів підприємства змушені шукати шляхи покращення виробничої придатності ряду основних засобів, класифікація яких наведена у табл. 3.2.

Застосування даної інформації щодо класифікації видів покращення як довідкової, сприятиме оптимальному прийняттю рішень керівництвом .

Оскільки підприємства усіх видів діяльності й форм власності до 2000 р. здійснювали облік на рахунку «Ремонт основних засобів» із застосуванням субрахунків то з використанням діючого Плану рахунків подібна аналітика відсутня, що ускладнює облік витрат на ремонт та модернізацію основних засобів. Це пов'язано з тим, що в бухгалтерському обліку початкова вартість

основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта (модернізація, добудування, дообладнання, реконструкція й ін.), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, спочатку очікуваних від його використання і відображається в кореспонденції з рахунком 15 «Капітальні інвестиції». Витрати, відображаються на відповідних рахунках витрат: 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» і ін.. Такимчином підприємствам не можливо накопичувати інформацію про витрати на ремонти та розподіляти їх за періодами, до яких вони відносяться. Тому, застосування окремого рахунку надасть підприємствам можливість підвищити контрольну функцію обліку витрат на ремонти. Необхідно задіяти рахунокдля відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів, що забезпечить накопичення витрат на ремонт; їх списання та розподіл на відповідні рахунки, виходячи з місця використання основних засобів; отримання інформації про незакінчений ремонт, що буде відображатися у балансі.

Вимоги, яким повинен відповідати рахунок - це рахунок активний, калькуляційний, відноситься до другого класу рахунків. Тому, з цією метою пропонуємо ввести рахунок 29 «Ремонт основних засобів» та відкрити до нього субрахунки 291 «Капітальний ремонт основних засобів», 292 «Поточний ремонт основних засобів», що забезпечить відображення за дебетом рахунку протягом звітного місяця всіх витрат на ремонт основних засобів, у кінці місяця за кредитом – списання витрат за закінченими ремонтами основних засобів на витрати підприємства за місцем використання об’єкта. Дебетове сальдо, яке рекомендуємо відображати у другому розділі активу балансу, рахунку 29 «Ремонт основних засобів» показує витрати за незавершеними ремонтами основних засобів. До складу статей другого розділу активу балансу такий підхід надасть можливість інформувати користувача про незавершений ремонт основних засобів та деталізувати незавершене виробництво, що буде мати переваги для оцінки активів підприємства.

Модернізацію основних засобівтреба відображати у першому класі

рахунків, бо вони збільшують вартість основних засобів, що призводять до збільшення майбутніх вигод від використання активів, , найбільш за все з цією метою підходить рахунок 15 «Капітальні інвестиції», до якого потрібно відкрити субрахунок 157 «Модернізація, реконструкція, перебудова». Використання окремого субрахунку надасть можливість відокремити покращення основних засобів від нового будівництва та збільшить інформативність обліку.

З обліку витрат на капітальний ремонт аналітичні рахунки потрібно відкривати на кожний об'єкт основних засобів, що ремонтується. Рекомендуємо відкривати допоміжний документ з метою систематизації інформації - Картку аналітичного обліку витрат на ремонт основних засобів за об'єктами.

При застосуванні такої картки матимемо можливість контролювати фактичні витрати та порівнювати їх з кошторисом, це, в свою чергу, сприяє покращенню інформативності, аналізу та контролю за обґрунтованістю та спрямованістю витрат на ремонти.

На підставі актів технічного огляду об'єктів, що підлягають ремонтуповинна складатисякошторисно-технічна документація із встановленими обсягами робіт за діючими цінами,тарифами, нормами,прейскурантами, розрахунками й калькуляціями. На підставі Акту приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктівпроводитьсяприймання об'єктів після закінчення капітального ремонту.

Капітальні й поточні ремонти основних засобів повинні проводитись лише на підставі планів,затверджених у встановленому порядку, відомостей дефектів, кошторисно-технічної документаціїта інших встановлених документів. На нашу думку, приймання об'єктів основних засобів після закінчення поточного ремонту повинно здійснюватися на підставі Акту.

Також для удосконалення обліку основних засобів ми пропонуємо наступне:

- з метою усунення розбіжностей при визначенні основних засобів доцільно адаптувати їх тлумачення в податковому обліку до вимог щодо цієї

економічної категорії, визначеної Національними стандартами бухгалтерського обліку;

- запровадити єдину систему класифікації основних засобівдля цілей бухгалтерського та податкового обліку;
- визначитись з однозначним тлумаченням поняття «балансової вартості основних засобів»;
- всі витрати відносити на ремонт основних засобів у податковому обліку до складу валових витрат підприємства або запровадити систему компенсації витрат на ремонт, яка застосовується у бухгалтерському обліку.

Застосування автоматизованої системи обліку безперечно є одним із методів зниження затрат праці на опрацювання документів та формування облікової інформації. На нашу думку, сільськогосподарським підприємствам Уманського району доцільно застосовувати в обліковій практиці автоматизовані програми 1BAS.

Застосування автоматизованих систем в обліку передбачає оприбуткування основного засобу, його переоцінки, нарахування амортизації та визначення залишкової вартості.

Таким чином, впровадження зазначених пропозицій:

- забезпечить застосування єдиного методологічного підходу до визначення понять, пов’язаних з основними засобами та спрощення обліку цієї категорії активів підприємства;
- дозволить уніфікацію та удосконалення первинної документації з обліку основних засобів;
- дозволить уникнути помилок при визначенні прибутку для цілей оподаткування;
- забезпечить економію робочого часу на оформлення первинної документації з обліку основних засобі;
- підвищить продуктивність праці облікових працівників та якість аналітично-економічної інформації.

Наведенні пропозиції покращать організацію обліку основних засобів на

підприємстві, що досліджувалось.

ВИСНОВКИ

При написанні кваліфікаційної роботи магістра розглянуто суть, економічний зміст основних засобів та зроблено такі висновки:

1. ТОВ «Бен Агро» є прибутковим підприємством та відповідає чинному законодавству, вчасно складає і подає фінансову та статистичну звітність, у встановлені строки сплачує податки до бюджету.

2. Організація обліку основних засобів господарства налагоджена потрібним чином. Первинний та зведений облік основних засобів здійснюється на основі типових форм обліку, які введені в дію з 1 січня 1996 року, згідно наказу №253.

3. Ефективність діяльності підприємства має тенденцію до зростання. Рівень рентабельності протягом всього досліджуваного періоду збільшився на 85,4 в.п., чистий прибуток збільшився в 6,3 рази. Що є позитивним моментом в діяльності досліджуваного підприємства.

Таким чином, наявний ресурсний потенціал та ефективне його використання забезпечило ТОВ «Бен Агро» достатній рівень виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції рослинництва і тваринництва, що сприяло регулярному надходженню грошових потоків на рахунок та в касу підприємства.

4. Основним напрямком вдосконалення обліку основних засобів є автоматизація управління підприємствами на основі економіко-математичних методів, засобів обчислювальної техніки та інформаційних технологій.

5. Проаналізовано ведення фінансової та статистичної звітності, ведення аудиту на підприємстві, заповнення та реєстрація первинної документації. Досліджено організацію облікового процесу на окремих ділянках.

5. Загалом бухгалтерський облік основних засобів у ТОВ «Бен Агро» здійснюється відповідно до чинного законодавства та з використанням необхідних первинних документів та документів синтетичного й аналітичного обліку. Проте практичне застосування наших пропозицій щодо консервації основних засобів, відображення витрат з ремонту активів у допоміжних документах забезпечить чітке та послідовне відображення усіх операцій з основними засобами, які мають місце у ТОВ «Бен Агро»

Впровадження наших пропозицій в практичну діяльність ТОВ «Бен Агро» забезпечить зниження трудомісткості облікових робіт та посилення аналітичної функції бухгалтерського обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. Концепція нової редакції Плану рахунків бухгалтерського обліку в контексті законодавчих змін / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. №3. С. 21-25.
2. Білуха М. Методологія бухгалтерського обліку в електронному середовищі / М. Білуха, Т. Микитенко // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №8. – С. 50-55.
3. Василенко А. Амортизація основних засобів: загальні правила нарахування / А. Василенко // Все про бухгалтерський облік. 2012. №23. С. 6-14.
4. Войтенко Т. Усе про облік основних засобів / Войтенко Т., Пірожeнко О., Маханько О. Х.: Фактор, 2007. 260 с.
5. Волкова А.А. Внутренние стандарты аудита – особенности разработки и преимущества применения (на примере основных средств) / А.А. Волкова, А.Р. Идрисова, Р.К. Шайдуллов // Вісник хмельницького національного університету. 2009. № 6. Т. 2. С. 95-98.
6. Гарасим П. М. Облікова концептуалізація основних засобів та їх зносу у П(С)БО ТА М(С)БО: теоретико-методологічний аспект. П. М. Гарасим, Н. О. Лобода, М. П. Гарасим // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2015. Вип. 1(2). С. 15-19. URL:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvuuec_2015_1(2)_5.pdf (дата звернення: 16.07.2022).
7. Гнатюк А.А. Шляхи удосконалення документального оформлення операцій з необоротними матеріальними активами / А.А. Гнатюк // Облік і фінанси АПК. 2011. № 3. С. 57-62.
8. Головач Г. Поняття аудиту / Г.Головач // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. №2. С. 53-27.
9. Гордієнко Н.І. Аудит, методика і організація: навчальний посібник / Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Карпенко М.Ю. Харків: ХНАМГ, 2007.

10. Гречко С.М. Документальне оформлення надходження основних засобів / Гречко С.М. // Вісник ЖДТУ. 2011. № 4 (58). С. 40-43.
11. Ерофеева В.А. Аудит: учеб. пособие / Ерофеева В.А., Пискунов В.А., Битюкова Т. А. – 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2011. 638 с.
12. Ивашкевич В.Б. Практический аудит: учеб. пособие / В.Б. Ивашкевич М.: Магистр, 2010. 286 с.
13. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту: Навч. пос. / Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. К.: Центр учбової літератури, 2008. 216 с.
14. Іванова Н.А. Нормативне регулювання організації внутрішнього аудиту в Україні / Н.А. Іванова // Тези наукової конференції / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. Умань, 2011. Ч. 2. С. 48-50.
15. Івах Р.М. Основи охорони праці. Навч. посіб. / Р.М. Івах, Я.І. Бедрій, Б.О. Білінський. К.: Кондор, 2011. 464 с.
16. Ізмайлова О.О. Облік витрат з поліпшення основних засобів на промислових підприємствах / О.О. Ізмайлова // Вісник КТУ. 2010.. Вип. 25.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (зі змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства фінансів України №717 від 20.10.2005 р.) //Все про бухгалтерський облік. 2011. №12. С. 59-120.
18. Клименко С. О. Використання внутрішнього аудиту в обліковій політиці щодо основних засобів підприємств [Електронний ресурс] / С. О. Клименко, Л. В. Мікрюкова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2015. - Вип. 162. - С. 168-174. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkhdtusg2015_162_22.pdf (дата звернення: 16.07.2022).
19. Коблянська Г.Ю. Оцінка ефективності функціонування служби внутрішнього аудиту / Г.Ю. Коблянська, М.О. Вовк // Облік і фінанси АПК. 2011. №2. С. 77-81.

20. Крот Ю. Облік малоцінних необоротних активів із урахуванням норм Податкового кодексу // Ю. Крот // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №9. С. 21-25.

21. Крутова А.С. Методологія та організація ведення обліку в умовах автоматизації / А.С. Крутова, Г.М. Фадєєва // Облік і фінанси АПК. 2010. № 4. С. 48-52.

22. Кузьмінський Ю. Оцінка ефективності впровадження інформаційних технологій у бухгалтерський облік / Ю. Кузьмінський // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №8. С. 50-55.

23. Кучеренко Т.Є. Формування інформації про основні засоби в примітках до фінансової звітності / Т.Є. Кучеренко, О.Г. Шайко // Бухгалтерський облік і аудит. 2007. №6. С. 38-41.

24. Лістрова С. Принтер повністю незамортизували: чи можна його списати через недоцільність ремонту / С.Лістрова / Все про бухгалтерський облік. 2012. №25. С. 44-45.

25. Малишкін О. Інвентаризація: бухгалтерський і податковий аспекти / О. Малишкін, М. Кац // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. №2. С. 3-13.

26. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии [Пер.И.И. Скворцова-Степанова]. Т.2. М.: Политиздат. 1974. 648 с.

27. Мац Т.П. Посилення організації аудиту основних засобів у сільськогосподарських підприємствах / Мац Т.П. //Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія "Фінанси і кредит". 2011. №1. С. 125-131.

28. Мельничук Б.В. Еволюція сутності аудиту / Б.В. Мельничук // Економіка АПК. 2011. №12. С. 49-56.

29. Мельничук Б.В. Розвиток аудиторського обслуговування аграрного сектору України / Б.В. Мельничук // Облік і фінанси АПК. 2011. №2. С. 69-72.

30. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561/

База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua /laws/show/254%D (дата звернення: 26.08.2022).

31. Методичні рекомендації щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 // Бухгалтерія в сільському господарстві. 2009. №20. С. 2-30.

32. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики від 27 вересня 2007 р. № 701/ База даних Законодавство України / ВР України. URL: (дата звернення: 16.07.2022).

33. Могилова М.М. Економічні проблеми формування та відтворення основних засобів у сільському господарстві / М.М. Могилова, Г.М. Підлісецький, Я.К. Білоусько // Економіка АПК. 2012. №1. С. 58-66.

34. Олійник Є. В. Аналіз впливу амортизації на динаміку відтворення основних засобів [Електронний ресурс] / Є. В. Олійник // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2015. Вип. 1(2). С. 252-255. URL:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvuuec_2015_1(2)__54.pdf (дата звернення: 16.07.2022).

35. Онищенко В. П. Ліквідаційна вартість основних засобів: проблеми визначення [Електронний ресурс] / В. П. Онищенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 1. С. 179-184. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ppeu_2015_1_27.pdf (дата звернення: 04.08.2022).

36. Очеретько Л.М. Особливості обліку витрат на ремонт основних засобів / Очеретько Л.М., Шубіна Н. // Економічний простір. 2011. №48/2. С. 264-268.

37. Петренко С. Методологічні підходи до здійснення процесу внутрішнього аудиту / С. Петренко // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №7. С. 37-41.

38. Пиріжок С.Є. Документальне оформлення експлуатації та вибуття основних засобів /С.Є. Пиріжок //Вісник ЖДТУ. 2011. № 4 (58). С. 106-110.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримуванні для продажу, та припинена діяльність", затверджене наказом

Міністерства фінансів України від 07.11.2003 р. №617 // Все про бухгалтерський облік. 2011. №12. С. 9-11.

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби", затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92, із змінами та доповненнями// Все про бухгалтерський облік. 2011. №10. С. 38-43.

41. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995р. № 88 // Галицькі контракти. 1995. № 41. С. 51-59.

42. Потриваєва Н. В. Нормативно-правові особливості та проблемні аспекти обліку основних засобів [Електронний ресурс] / Н. В. Потриваєва // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2015. Вип. 1. С. 49-57 URL:: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vanp_2015_1_7.pdf (дата звернення: 16.07.2022).

43. Потриваєва Н. В. Облікове забезпечення ремонту і поліпшення основних засобів [Електронний ресурс] / Н. В. Потриваєва // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія : Економічні науки. 2015. № 1. С. 43-50 URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vkhnau_ekon_2015_1_10.pdf (дата звернення: 16.07.2022).

44. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.99 р. № 99 База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D(дата звернення: 16.07.2022).

45. Про аудиторську діяльність: закон України від 22.04.1993 № 3125-XII (зі змінами внесеними Законом України від 15.12.2005р. База даних Законодавство України / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/257%D (дата звернення: 16.07.2022).

46. Протасова Н. Методи нарахування амортизації: як обрати підхожий / Н. Протасова // Все про бухгалтерський облік. 2012. № 27. С. 6-13.

47. Редько О. Консолідація як європейська ідентифікація українського аудиту / О. Редько // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №8 С. 45-54.

48. Редько О. Концепція моделі регулювання аудиту в Україні / О. Редько // Бухгалтерський облік і аудит. 2012. №1. С. 42-48.

49. Редько О. Перспективи розвитку системно-орієнтованого аудиту в Україні / О. Редько, І. Дмитриченко // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №9. С. 50-55.

50. Сметанко О.В.. Внутрішній аудит основних засобів в акціонерних товариствах України / Сметанко О.В./ Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2011. №1 (55). С. 155-160.

51. Соколов Б. Н. Внутренний аудит и контроль: организация, методика, практика / Б.Н.Соколов. – М.: Издательский Дом "Бухгалтерский учет", 2010. 272 с.

52. Супрунова І.В. Переоцінка основних засобів як інструмент зміни вартості активів підприємства / Супрунова І.В. // Вісник ЖДТУ. 2011. № 3 (57). С.170-173.

53. Терлецька І. В. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства / І. В. Терлецька, Ю. О. Чухрій // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. 2015. № 1. С. 87-90. URL: http://nbu.gov.ua/j-pdf/nvmduce_2015_1_18.pdf (дата звернення: 16.07.2022).

54. Утенкова К.О. Внутрішній аудит в аграрних підприємствах: проблеми і перспективи розвитку / К.О. Утенкова // Облік і фінанси АПК. 2010. №.2. С. 101-104.

55. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник /М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.; За ред. проф. М.Ф. Огійчука. К.: Алерта, 2009. 1056 с.

56. Цебень Р. Л. Особливості внутрішнього аудиту основних засобів енергопостачальних компаній України в умовах застосування інформаційних технологій / Цебень Р. Л. // Вісник Хмельницького національного університету. 200. № 6. Т. 2. С.110-115.

57. Чалий І. Визначаємо ліквідаційну вартість основних засобів: лікнеп для бухгалтера / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. 2012. №24. С. 6-12.

58. Чалий І. Строк корисного використання основних засобів: практичні

поради з визначення / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. 2012. №25 С. 8-15.

59. Шайко О.Г. Наказ "Про облікову політику підприємства" як основа організації бухгалтерського обліку / О.Г. Шайко // Тези наукової конференції / Редкол. : А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. Умань, 2011. Ч. 2. С. 137-139.

60. Шарий Т. Сільгосппідприємство продає борону: розбираємося з обліком / Т. Шарий // Все про бухгалтерський облік. 2012. №23. С. 43-45.

61. Шевчук О. Аудит в Україні – проблеми та перспективи розвитку / О. Шевчук, Н. Здирко // Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 530-532.

62. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум / В.Д. Шквір, А.Г. Загородній, О.С. Височан . К.: Знання, 2006. 429 с.

63. Шумакова Т. Використовуємо основні засоби – документуємо витрати / Т. Шумакова // Баланс. 2011. №78(1116) С. 27-32.

64. Юхимчук Т.У. Система внутрішнього контролю на підприємстві / Т.У. Юхимчук // Облік, аналіз і контроль в умовах сучасних концепцій управління економічним потенціалом і ринковою вартістю підприємства: збірник тез доповідей на ІІ Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції, 23-24 січня 2014 р. Житомир: ПП «Рута», 2014. С. 172 – 173.

65. Яремчук Н.Ф. Облік нерухомості: оцінка та визнання / Н.Ф. Яремчук// Економіка АПК. 2011. №11. С. 88-94.

66. Яценко В. Практичний досвід організації обліку основних засобів у бюджетній установі, яка має структурні підрозділи (на прикладі Херсонської обласної державної насіннєвої інспекції) / В. Яценко, А. Козян // Бухгалтерський облік і аудит. 2011. №7. С. 10-20.